

Tryghed i
akutte kriser

CASE

Evakuerings- opgave, Teamleder Spontanfrivillige

Stormen Alfrida 2019. Foto: Kim Rune/Jysk Fynske Medier/Ritzau Scanpix

Med støtte fra
TrygFonden

RØDE KORS

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE

Introduktion til tematik

– evakuering af borgere

Lørdag d. 21. januar, kl. 15. Der er varslet forhøjet vandstand (stormflod) i de indre danske farvande. For Juelsmindeområdet var forventningen at vandstanden ville toppe et sted mellem 1,4 og 1,6 m over normal vandstand. DMI har dog netop udsendt et nyt varsel, der siger at vandstanden kan forventes at toppe et sted mellem 1,6 og 1,8m over normal vandstand om 4-5 timer.

Det betyder at området Søkær og Strandhuse risikerer en meget hurtig oversvømmelse, fordi det ligger lavt – meget af det er afvandet mose, så terrænhøjden er faktisk under kote 0 meter over havet. Dvs. terrænhøjden er $-1/2$ meter flere steder. Derfor beslutter de ansvarlige myndigheder at området øst for Strandhusvej skal evakueres. Der bliver udsendt beredskabsmeddelelse om det i pressen, men, for at være sikre på at budskabet er nået frem til alle i tide ønsker myndighederne, at der bankes på alle steder i området, så beskeden bliver givet videre. Det vurderes vha. KAMP ([KAMP - et Klimatilpasning- og Arealanvendelsesværktøj til Miljø- og Planmedarbejdere](#)) at op til 2500 huse skal kontaktes.

Lokalpolitiet i Juelsminde får assistance af en patrulje (2 personer) til opgaven, og Sydøstjyllands Brandvæsen kan stille med 4 personer til

opgaven om 40-50 minutter. Sydøstjyllands Brandvæsen vil desuden indrette et indkvarteringscenter til evakuerter på Juelsminde Skole. Indsatslederen i området har været omkring havnen i Juelsminde, hvor han talte med Sejlklubbens formand, der var ved at sikre Sejlklubben mod oversvømmelse, sammen med 15-20 andre medlemmer. De var næste færdige, og spurgte om der var noget han skulle have en hånd til, når de var færdige med at sikre sejlklubben?

Kan der gennemføres en mere effektiv indsats ved at tage imod tilbuddet fra medlemmerne af sejlklubben?

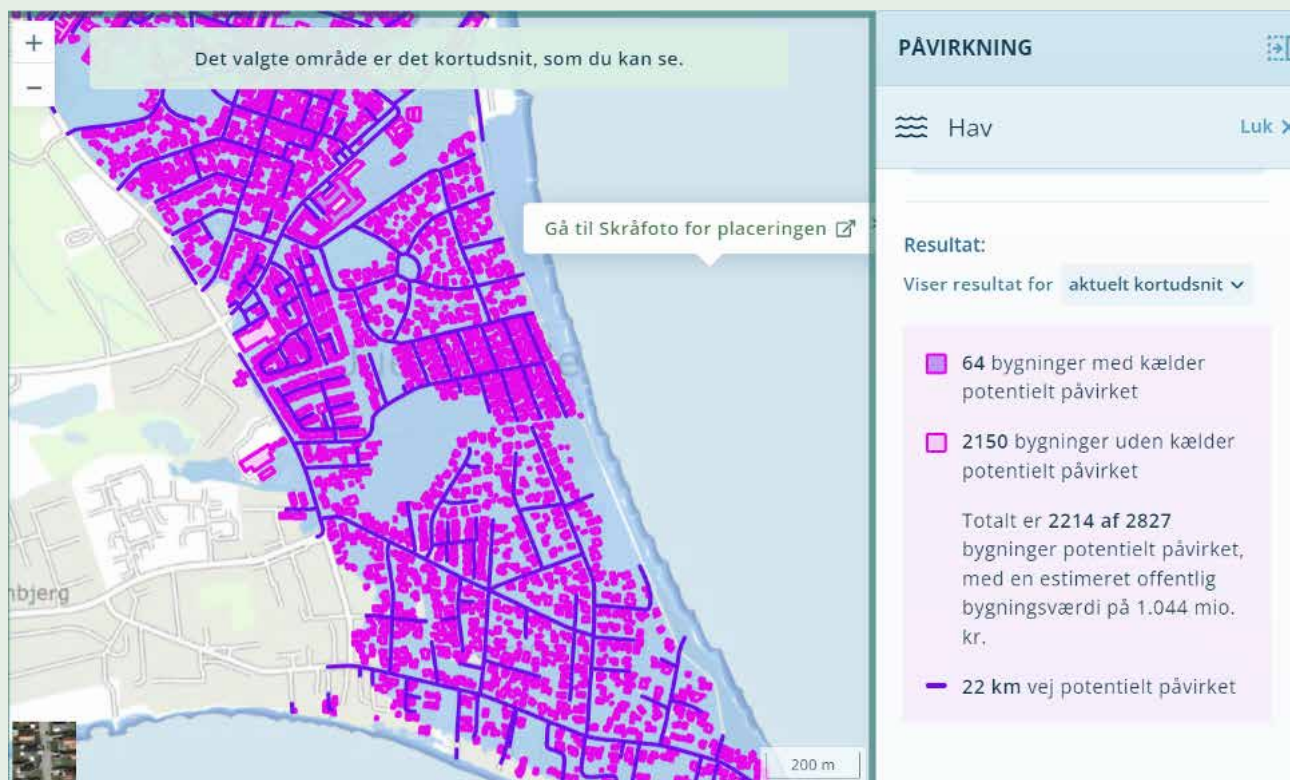

Figur 1 Kort over Juelsminde, der angiver områderne Søkær og Strandhuse.

Figur 2 Forventede oversvømmelser i Juelsminde. De blå områder forventes at blive oversvømmet med den varslede vandstand. Det er disse områder, der skal evakueres i casen.

Kortene indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur, skærmkort fra datafordleren, DHM/Terræn (0,4 m grid) hentet 19-08-2016, GeoDanmark DHM/Hydrologiske tilpasninger hentet 28-08-2023 og GeoDanmark, Bygninger hentet 19-07-2019 samt SDFE Havvand på land fra KAMP - et Klimatilpasning- og Arealanvendelsesværktøj til Miljø- og Planmedarbejdere hentet 1.12.23.

Figur 3 Vurdering af antal bygninger, der skal evakueres fra KAMP på klimatilpasning.dk.

Figur 4 Vurdering af antal bygninger, der skal evakueres fra KAMP på klimatilpasning.dk.

Inspirationsmateriale

Pressedækning af stormfloden i uge 42, 2023, Roneklint, Sjælland:

[Grundejerforening »ligner Bangladesh«: Føler sig totalt svigtet af beredskabet - politiken.dk](#)

[Borgere måtte redde hinanden - nu retter de kritik af myndighederne | TV2 ØST \(tv2east.dk\)](#)

[I sommerhusområde har de sejlet fra hus til hus i dag: Diget forhindrer vandet i at løbe væk | Vejret | DR](#)

Svensk Røde Kors og spontanfrivillige

Svensk Røde Kors arbejder som udgangspunkt med det princip at en spontanfrivillig i en Røde Kors indsats ganske enkelt er en ny, og dermed relativt uerfaren, frivillig i Røde Kors. Det indebærer at vedkommende ikke arbejder alene, hvis der er borgerkontakt, men kun sammen med erfarne Røde Kors Frivillige. En erfaren Røde Kors frivillig kan godt lede flere spontanfrivillige i en opgave, hvor der ikke er direkte kontakt med berørte borgere. Individuelle spontanfrivillige kan altså indsættes sammen med organiserede frivillige eller andre professionelle.

Dette er et forslag til udfyldt analysemodel for casen ovenfor, en "skoleløsning".

SITUATIONSANALYSE

Er det relevant at overveje borgerinddragelse i denne hændelse?

JA

Der er en overskuelig opgave (gå dør til dør og give en besked) som kan løses sammen med en professionel (politi og beredskab).

Hvilke borgerkrav om inddragelse og involvering kan der opstå i denne situation?

Der er et vist tidspres for at få beskeden om rømning rundt til alle berørte, og der er folk, der kan hjælpe med det. Hvis beskeden ikke når rundt til alle kan konsekvenserne blive meget alvorlige, da vandstanden kan blive omtrent 2m i dele af området, og det er naturligvis meget koldt i januar.

OPGAVEANALYSE

Hvilke opgaver *skal* løses, og hvilke kan løses ved at involvere spontanfrivillige?

Der skal gås dør-dør og afleveres en besked om evakuering. Det skal registreres at beskeden er givet på den enkelte adresse, eller at huset virker tomt. Det skal også registreres, hvis nogle har brug for hjælp til evakuering.

Ved dør-dør kan det være en god ide at være et makkerpar, bla. For at sikre, at ingen adresser overses. En professionel kan have en spontanfrivillig som makker, for at kunne lave dobbelt så mange hold, som, hvis der skal være to professionelle, der går sammen, og dermed gennemføre indsatsen hurtigere.

Hvilke opgaver *kan* løses, og evt. kan løses ved at involvere spontanfrivillige?

Borgere der bor højt kan evt. hjælpe med husly til evakuerter, især bekendte.

INDSÆTTELSESMULIGHEDER:

Hvordan kan spontanfrivillige involveres i løsningen af den enkelte relevante opgaver?

Samarbejde eller integration?

Integration

Hvordan organiseres og administreres indsatsen bedst?

Sejlklubben kontaktes for at høre, om tilbuddet om hjælp står ved magt. Mødepunkt aftales, og de spontanfrivillige "parres" med en professionel som de går dør-til-dør med.

Hvert par skal tildeles en eller flere veje, de skal gå på, evt. tildeles en vej af gangen. De skal instrueres om at give besked om evakueringen og om at registrere resultatet. Hvis der er tid skal holdene udstyres med kort over deres rute, ellers skal opgaven gives i "bidder" som er overskuelige. Hvis der er borgere, der har brug for hjælp med evakuering skal der følges op på det så hurtigt, at det kan gøres professionelt.

Teknisk (faglig) vejledning eller operativ ledelse?

Operativ

Hvor er det sikkert at indsætte spontanfrivillige (afstand til fareområdet)?

Definer fareområde og muligt fareområde. Fareområde inden for diget indtræffer, hvis diget overskylles. Området bliver "muligt fareområde" når vandet står højt op af diget, eller hvis der er risiko for digebrud. Der er risiko for hurtig udvikling af faren.

Hvornår er det sikkert at indsætte spontanfrivillige (før eller efter hændelsen)

Før hændelsen, og før, området bliver "muligt fareområde".

KOMMUNIKATIONSPLAN

Hvordan skal myndigheder og professionelle kommunikere med spontanfrivillige?

- o Medier
- o Sociale medier
- o Call-center og/eller digital/virtuel understøttelse
- o Modtagecentre
- o On-site med spontanfrivilligledere

Hvilke budskaber skal ud, gennem, hvilke kanaler?

- o Situationsforståelse
- o Opgavebeskrivelser
- o Planlægning: hvad skal gøres hvornår/hvad kan man hjælpe med hvornår?

EXITSTRATEGI

Hvordan afsluttes indsatsen og, hvordan hjemsendes de spontanfrivillige?

Når alle husstande er kontaktet, og i tide inden faren indtræffer takkes de spontanfrivillige for håndsrækningen af ledelsen på stedet. Så vidt muligt gives der en fælles tak til gruppen (de kom jo sammen, så det er også godt hvis de går sammen).

Til instruktøren

Casen kan også placeres i andre evakuerings-situationer, hvor der er behov for at sikre at alle husstande har fået besked om evakueringen. Anvendelse af f.eks. evakueringen ifm. fyrværkeriulykken på NP Johnsens Fyrværkerifabrik i Kolding vil være et udgangspunkt for at drøfte en situation, hvor sikkerhedsforholdene ikke er tilfredsstillende for indsættelse af spontanfrivillige da usikkerheden om, hvor længe der er til faren indtræffer er meget stor, og faren (eksplosion af fyrværkerifabrik) er meget stor.

Forberedende analyser ift. oversvømmelser kan laves i [KAMP - et Klimatilpasning- og Arealanvendelsesværktøj til Miljø- og Planmedarbejdere](#). Oversvømmelsesanalyser i KAMP eller andre værktøjer skal foretages inden kurset.

Yderligere viden om emnet

Dette materiale er udarbejdet af projektet "Tryghed i Akutte Kriser" og er tilgængeligt på www.spontanfrivillighed.dk.